

METODIKA ME & YOUR SOTRIES (MYS)

(JA A TVOJE PRÍBEHY)

Preložil: Miroslav RAGÁČ

Obsah

1. Filozofia projektu MYS - Me and Your	
Stories (Ja a Tvoje príbehy):	4
Prečo MYS?	5
2. MYS metodológia prerozprávania príbehov	
(MYS-Storytelling)	7
Umenie počúvania:	9
Umenie rozprávania	10
3. Manažment pozitívnej atmosféry v triede	12
Atmosféra v triede	13
4. AKTIVITY	15
Rozprávanie príbehu	
prostredníctvom objektu	15
Kto som / sú ja?	20
Keď raz budem starý	24
Rozprávaj - Počúvaj	
- Prerozprávaj - Porozumaj	26

1. Filozofia projektu MYS - Me and Your Stories (Ja a Tvoje príbehy)

Európa je všade rozmanitá. Najlepším zrkadlom tejto rozmanitosti sú školské komunity, kde sa mladí ľudia zo susedstva vzdelávajú a učia sa spolu žiť. Naše školské kolektívy majú do činenia s obrovskou škálou rôznych osobností. Rozmanitosť závisí od mnohých aspektov, ako je miesto pôvodu, materinský jazyk, pohlavie, náboženstvo, etnická príslušnosť, kultúra, fyzické a intelektuálne schopnosti, prekážky v učení, sociálny a rodinný život atď.

Inkluzívne vzdelávanie v Európe však čelí dvom prekážkam:

Prekážka I: Tradičné vzdelávanie je postavené na súťaži a oceňuje určité typy učiacich sa viac, ako iné. Keď sa nebudeme starať o kohéziu sociálneho prostredia a **nezaložíme ho skôr na spolupráci ako na súťaži**, tak si mladí ľudia tento systém hodnotenia a konkurencie prevezmú do svojich životov. Tým pádom rozmanitosť neuchopia ako príležitosť, ale skôr ako hrozbu.

Prekážka II: Aj praktické skúsenosti ukazujú, že **mladí ľudia na školách sa v skutočnosti veľmi dobre nepoznajú**, aj keď sú členmi tej istej školskej komunity. Lákajú ich určitá skupina rovesníkov a sústreďujú sa na málo vzťahov. Často vedia len málo o záľubách, kultúre, hodnotách, záujmoch a rodinnom živote svojich spolužiakov, ak nie sú blízkymi priateľmi a nestretávajú sa vo voľnom čase.

To, že sa navzájom dobre nepoznáme, spôsobuje nedorozumenia a predsudky.

Náš projekt „Ja a tvoje príbehy“ podporuje školy v tom, aby sa otvárali osobným príbehom svojich učiacich sa umožňovali mladým ľuďom rozprávať svoje príbehy, aby boli viac zvedaví a zaujímali sa o osobné príbehy ostatných. A tiež aby boli otvorení a neposudzovali ľudí len na základe toho, že o nich vedia len veľmi málo vecí.

Škola ako sociálny priestor by mohla **dať mladým ľuďom oveľa viac príležitostí naučiť sa navzájom sa počúvať**, pokúsiť sa **vcítiť do kože našich konverzačných partnerov**, zdieľať príbehy a spoločne ich prerozprávať. Zdieľanie osobných príbehov si vyžaduje rámec spoločných hodnôt založených na vzájomnom rešpekte, budovaní demokracie, **kritickom myslení a ľudských právach**. Na zdieľanie príbehov potrebujú študenti pozitívne sociálne prostredie, príjemnú atmosféru, kde sa cítia prijatí a uvoľnení a majú možnosť byť tými, kým sú. Prístup MYS preto zahŕňa aj **nástroje na manažovanie pozitívnej atmosféry v triede**.

Projekt Ja a Tvoje príbehy poskytuje školám praktickú podporu v tom, ako sa stať inkluzívnym, ako naučiť členov školských komunit, aby oslavovali rozmanitosť ako príležitosť.

Prečo MYS?

Sme presvedčení, že keď sa naučíme počúvať a premýšľať nad príbehmi členov našich blízkych komunit v ktorých žijeme - v školách, v susedstve alebo v práci, budeme ochotnejší **porozumieť príbehom ľudí, ktorých nepoznáme**. Ľudia, ktorí utekajú zo svojich domovov, ľudia iného vierovyznania, pôvodu, pohlavia, ľudia so zdravotným postihnutím alebo bez neho.

Byť otvorený a čeliť inakosti s rešpektom posilňuje a **chráni našu demokraciu**.

Dúfame, že aktivity projektu MYS prispejú k transformácii našich vzdelávacích politík. **Budovanie demokracie si preto vyžaduje demokratické školy.**

Demokratické školy sú inkluzívne školy, kde je každý študent oceňovaný a rešpektovaný, kde všetky talenty a schopnosti majú svoje miesto a sú vnímané ako rovnocenné. V rámci MYS sa angažujeme proti segregácii vo vzdelávaní, tak ako to definuje Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Prispievame k vytvoreniu vzdelávacích priestorov, ktoré sú založené na spolupráci a nie na súťaži medzi študentmi, kde je možné vypočuť, zdieľať a vzájomne rešpektovať osobné príbehy každého príslušníka a príslušníčky danej komunity.

2. MYS metodológia prerozprávania príbehov (MYS-Storytelling)

Rozprávanie, počúvanie, prerozprávanie a vzájomné porozumenie osobných príbehov by sa malo v školách stať každodenným cvičením. Je bežným javom, že spolužiaci po rokoch navštevovania rovnakej triedy veľa nevedia o rodinách, záujmoch, snoch alebo potrebách, hrdinoch, kultúre alebo svetonázore svojich spolužiakov. **Nepoznanie sa je zdrojom nedorozumení a predsudkov.**

Cieľom projektu MYS je poskytnúť škole predstavu a návod na transformáciu **konkurenčných** vzdelávacích priestorov **na kolaboratívne komunity**. Školy sú založené na individuálnom úspechu každého učiaceho sa tým, že ich zaradujú do systému hodnotenia. Tradičná kultúra vzdelávania sleduje oceňovanie určitého typu študentov viac ako ostatných, bez ohľadu na rôznorodosť talentov a potenciálov, podmienok, v ktorých mladí ľudia vyrastajú, ich kognitívnu, fyzickú a emotívnu vybavenosť. Je teda pravdepodobné, že študenti tento systém klasifikácie prevezmú do svojho života, bez toho, aby sa pozerali na bohatstvo každého jednotlivca nad rámec tradičného učebného výkonu. MYS podporuje **rovnocenné vnímanie** každého dieťaťa, každého človeka a umožňuje objaviť **rozmanitosť zručností**, talentov, potenciálov bez normatívneho označenia kvality individuálneho potenciálu.

Ako urobiť túto zmenu? Školy sú spoločenskými priestormi plnými osobných príbehov jednotlivcov. Tieto príbehy zostávajú nevypovedané. Na druhej strane, vzájomné poznávanie osobných príbehov môže búrať bariéry, bojovať proti predsudkom, podporovať prostredie úcty, inklúzie, vzájomného porozumenia a spoločných hodnôt.

Rozprávanie príbehov má silu systémovej zmeny. Keď umožníme mladým ľuďom zaujímať sa o osobné príbehy ich spolu-

žiakov a členov komunity, keď im poskytneme nástroje, návody, školenie, čas na spoločný úspech a zdieľanie svojich príbehov, prístup k **príbehom ostatných** zanechá v mladej generácii svoju stopu. Táto generácia čelí budúcim výzvam našich spoločností. Bude mať úspech skôr, ak bude schopná znížiť nerovnosti. Úspech projektu MYS je založený na budovaní otvorených, empatických občanov a občianiek, ktorí podporujú demokratické hodnoty, bojujú proti diskriminačným praktikám, sú odolní voči radikalizácii, podporujú inkluzívne spoločnosti a rovnaké práva pre všetkých.

Cieľom MYS Storytelling (Rozprávanie príbehov) je senzibilizovať mladých ľudí voči rôznym aspektom, ktoré formujú našu identitu a osobnosť, prečo **sme tým, kým sme**. Mladí ľudia dostanú príležitosť spoznať sa navzájom z viacerých uhlov, ako im umožňuje tradičný školský život.

Rozprávanie, počúvanie, prerozprávanie a vzájomné porozumenie – sú kroky, ktoré sú na seba naviazané.

Rozprávanie osobných príbehov a **empatické počúvanie** je zručnosť, ktorú je potrebné trénovať. Iba ak sa vcítíme do kože ostatných, dokážeme hlboko pochopiť príbeh a vytvoriť vzájomný rešpekt. V školách často počujeme: „Prosím, počúvajte ma!“ alebo „Mohli by ste, prosím, počúvať?!“ Študenti však potrebujú podporu, **ako počúvať** a ako rozvíjať posluchové schopnosti a o čom je dobré počúvanie.

Prostredníctvom projektu „Ja a Tvoje príbehy“ chceme venovať osobitnú pozornosť schopnostiam poslucháčov počúvať. Prístup **„Rozprávanie, počúvanie, prerozprávanie a vzájomné porozumenie“** dáva počúvaniu a prerozprávaniu toľko priestoru, ako rozprávaniu príbehov. Počúvanie je mostom medzi hovorenými slovami a vzájomným porozumením.

„Ja a Tvoje príbehy“ sú osobné príbehy, ktoré sa **rozprávajú** a ktoré sú následne opäť **prerozprávané**. Sú spojené s komu-

nitou prostredníctvom **počúvania** a iba ak povolíme všetky tri prvky – rozprávanie, počúvanie a prerozprávanie – až potom vytvoríme predpoklad na vzájomné **porozumenie**.

Umenie počúvania:

Osobný príbeh nie je kompletný bez poslucháča. Preto sa musíme zamerať na schopnosti počúvania, nie len na rozprávačské schopnosti. Ako môžeme trénovať dobré počúvanie?

Iba ak sa vcítíme do kože ostatných, dokážeme hlboko pochopiť príbeh a vytvoriť vzájomný rešpekt. Mladí ľudia potrebujú podporu, ako rozvíjať svoje posluchové schopnosti a porozumieť, o čom je dobré počúvanie. Prostredníctvom projektu „Ja a Tvoje príbehy“ venujeme osobitnú pozornosť schopnostiam poslucháčov počúvať.

Rozlišujeme štyri úrovne počúvania:

1. „Potvrdzujúce počúvanie“ - Počúvanie za predpokladu, že už poznáme tému a počúvame iba na potvrdenie obvyklých vlastných úsudkov. - „Áno, už to viem.“ Znovu-potvrdenie toho, čo už viem.

2. „Faktické počúvanie“ - Keď venujeme pozornosť tomu, čo je iné, nové alebo znepokojujúce od toho, čo už vieme. Prijímame nové informácie a porovnávame ich s tým, čo poznáme. Faktické počúvanie sa objavuje počas vecných debát, kedy počúvame komparatívne, a následne hovoríme a presadzujeme svoj názor.

3. „Empatické počúvanie“ - poslucháč venuje pozornosť pocitom rečníka. Empatické počúvanie nám otvára cestu vnímať poslucháča a umožňuje nám „vcítiť sa do kože toho druhého“. Pozornosť sa presúva z poslucháča na rozprávača a umožňuje

tak hlboké prepojenie na viacerých úrovniach. Poslucháč vidí niečo očami iného človeka a predpokladá, že vie, ako sa cíti rozprávač. Poslucháč zabudne na svoj vlastný príbeh a úsudky.

4. „Generatívne počúvanie“ - Túto hlbšiu úroveň počúvania je ťažké vyjadriť lineárnym jazykom. Je to stav bytia, v ktorom sa všetko spomalí a získa sa prístup k vnútornej skupinovej múdrosti. V skupinovej dynamike sa to nazýva synergia. Generatívne počúvanie umožňuje ko-kreatívnu tvorbu a tímovú prácu.

Nepriatelia počúvania - to, čo nám bráni stať sa dobrým poslucháčom

1. Hlas súdu / úsudku
2. Hlas cynizmu (spôsob udržiavania odstupu)
3. Hlas strachu (opúšťania)

Naše vnútorné hlasy úsudku, strachu a odstupu môžu byť silnými prekážkami, aby sme sa stali dobrými poslucháčmi. Počúvanie je zručnosť a ako každá zručnosť sa dá zdokonaľovať.

Umenie rozprávania

Rozprávanie alebo Umenie rozprávania je metóda zameraná na rozprávanie príbehov. Je to naratívna cesta, v ktorej ústredná postava sleduje sériu vopred určených etáp. Ale **príbeh** nemôže existovať bez **rozprávača** a **verejnosti**. Dialóg medzi týmito tromi prvkami znamená, že túto metódu je možné použiť na tréningové / vzdelávacie aj terapeutické účely.

Princíp, z ktorého vychádza je, že **každý môže rozprávať príbeh**. Existujú vlastné príbehy a určite existujú aj nepísané príbe-

hy, ktoré je možné vytvoriť aj pri použití tejto metódy. Zahrňajú emócie, hodnoty, individuálne a skupinové skúsenosti, problémy a samozrejme viacnásobné riešenia. Príbeh však nie je len o rozprávačovi. Existuje na to, aby sa prenášali, transformovali a znovu vytvorili. Každá osoba zapojená do procesu spolu so samotným hrdinom prechádza cestou iniciácie, učenia sa.

Proces zahŕňa 3 etapy: príprava publika na príbeh (úvod do témy), samotný príbeh (vrátane prvkov týkajúcich sa hlasu, tónu, použitých predmetov) a ukončenie príbehu (tvorba, reflexia, inscenovanie).

ČÍTANIE PRÍBEHOV	ROZPRÁVANIE PRÍBEHOV
Váš pohľad je zameraný na text	Vaše oči sa pozerajú do očí vašich poslucháčov
Jazyk je „knižný“, je literárny	Jazyk je ústny
Bude mať svoj vlastný „hlas“ - štýl	Hlas je váš
Tón a jazykové vzory sú vybrané autorom	To, ako hovoríte, jazykové vzorce, tempo a tón sú vaše
	Orálne rozprávanie príbehov môže byť interaktívne

Jednoduché kroky na vytvorenie skvelého rozprávania:

- Vytvárajte postavy.
- Vytvorte svoj príbeh „VELKÝ“ alebo „MALÝ“.
- Majte úplnú kontrolu nad svojím výrazom tváre.
- Hovorte rukami, telom.
- Vytvorte atmosféru rozprávania.
- Získajte si publikum prvým riadkom.
- Vyroprávajte príbeh pomocou POCITU!
- Zapojte divákov do deja !!
- Budujte napätie a uvoľňujte napätie.
- Pri závere príbehu spomaľte

3. Manažment pozitívnej atmosféry v triede

Manažment triedy znamená praktické usporiadanie zdrojov a učiacich sa v triede, aby každý mohol pracovať efektívne. Dobré riadenie môže pozitívne ovplyvniť spôsob, akým sa žiaci a ziačky zúčastňujú na triednych aktivitách, a tak zlepšiť ich učenie. Pomôže vám tiež pracovať systematicky a organizovane, aby ste napríklad nestrácali čas prípravami alebo hľadaním zdrojov.

Zmeny sú vo všeobecnosti ťažké. Učiteľom sa tradičné metódy v skutočnosti páčili už ako študentom, pravdepodobne preto, že ich ovládali dobre. Boli dobrí v čítaní, písaní, sedeli na mieste a mali dobré známky, často dobrú podporu z domova i od učiteľov, rovnako ako ich rodina od nich mala akademické / výchovné očakávania. To môže viesť k systému na udržanie seba samého, kde môžu odborníci a odborníčky váhať nad zmenou systému, ktorý pre nich, ako študentov, dokonale fungoval.

Predtým, ako učitelia začnú používať metódy rozprávania príbehov, musia seba a svojich učiacich sa pripraviť. Na začiatku je potrebných niekoľko vecí:

1. **Pripravte sa!** Uistite sa, že ste si prečítali všetky informácie o aktivite. Prebehnite si to v hlave a skúste si vizualizovať, ako to pôjde. Skúste si predstaviť, ako bude skupina reagovať a čo povie. Nevyhnutne bude klásť otázky, na ktoré nepoznáte odpovede. Je to však tak, ako by to malo byť; ste tu aj na to, aby ste sa učili spolu s mladými ľuďmi. Čítaním základných informácií by ste sa však mali ubezpečiť, že ste primerane dobre informovaní. Uistite sa, že máte k dispozícii všetok materiál, ktorý potrebujete a niektoré navyše, ak sa objaví viac ľudí, ako ste čakali, niekto zlomí ceruzku alebo začnú dochádzať fixy.

2. **Správa času!** Plánujte opatrne a hospodárte s časom, ktorý máte k dispozícii.
3. **Dávajte jasné pokyny!** Vždy sa uistite, že každý pochopil pokyny a vie, čo musí urobiť.
4. **Vytvorte bezpečnú, priateľskú a podpornú atmosféru v triede!** Mladí ľudia s ktorými pracujete, musia mať pocit, že môžu objavovať, navzájom komunikovať a zdieľať. Buďte úprimní, priateľskí, povzbudiví a humorní. Nepoužívajte žargón alebo jazyk, ktorému učiaci sa nerozumejú. Ľudia sa cítia bezpečne, keď vedia, o čo ide, takže je dôležité, ako činnosť predstavíte. Nemôžete len tak začať z ničoho nič; musíte dať aktivitu zrozumiteľne uviesť.
5. **Vyškolte učiacich sa v kooperatívnych normách učenia!**
6. **Stanovenie základných pravidiel!** Je dôležité, aby všetci v skupine rozumeli základným pravidlám činností. Tieto základné pravidlá by mali byť prediskutované a odsúhlasené na začiatku práce s triedou alebo skupinou a mali by ste ich občas skontrolovať, najmä keď sa do skupiny pridajú noví ľudia.

Atmosféra v triede

Prvkami dobrej atmosféry v triede sú dôvera, priateľstvo, uvoľnená interakcia, podpora a solidarita, rešpekt, žiadne súdenie, sústredenie, aktívna účasť a starostlivosť jeden o druhého. Dobrá atmosféra v triede je, keď sa učiaci sa cítia prijatí a uvoľnení a dostanú príležitosť byť tým, kým sú, zúčastniť sa, pozorovať, cítiť, že je v poriadku rozprávať príbeh, položiť a dostať otázku.

Čo môžete urobiť pre vytvorenie a podporu tejto atmosféry?

Existuje niekoľko rôznych spôsobov, ako zlepšiť atmosféru v triede, ale vo všeobecnosti to určite začína prístupom, zmýšľaním a správaním učiteľa:

- Chodte svojim študentom príkladom! Zmeny začínajú u učiteľov a učiteliek, ktorí a ktoré majú otvorenú myseľ, starostlivý prístup a rešpekt.
- Diskutujte s učiacimi sa o tom, čo považujú za dobrú atmosféru v triede! Najprv by ste ich mohli nechať brainstormovať v malej skupine a potom vytvoriť plagát, banner alebo akúkoľvek formu, kde budú zobrazené ich vlastné predstavy o dobrej triednej atmosfére. Je oveľa pravdepodobnejšie, že sa budú chcieť k tejto atmosfére dopracovať, ak o nej diskutovali a rozhodli sa sami, namiesto toho, aby dodržiavali určité pravidlá, ktoré im stanoví učiteľ(ka) alebo škola. Pravidelne kontrolujte pravidlá a postupy triedy, kým sa ich učiaci sa nedokážu úspešne držať.
- Chváľte celú triedu, a to čo najčastejšie!
- Čo najskôr zakročte, aby nedošlo k zlému správaniu!
- Spoznávajú sa navzájom! Používajte hry a krátke aktivity, ktoré študentom dávajú možnosť spoznať sa na osobnej úrovni.

4. AKTIVITY

Rozprávanie príbehu prostredníctvom objektu

Téma: Rozprávanie osobných príbehov, ľubovoľná téma

Úroveň zložitosti: jednoduchá univerzálna aktivita

Aktivita: Senzorické vlastnosti fyzických objektov - každý má prístup.

Trvanie: 90 minút

Veľkosť skupiny: akákoľvek

Zameranie aktivity: V tejto aktivite sú učiaci sa vyzvaní, aby identifikovali objekt, ktorý by chceli použiť ako pomôcku na svojej rozprávačskej aktivite.

Ciele aktivity: Rozvíjanie zvedavosti, mediálnej gramotnosti, komunikačných schopností, vedomostí o sebe samom

Príprava: Identifikujte svoj obľúbený objekt a doneste ho do školy.

Materiály: Štítky alebo listy papiera, ktoré možno použiť na označenie zbierky predmetov.

Inštrukcie:

Krok 1: Identifikujte svoj objekt (trvanie 10 min.)

Prineste do školy predmet, ktorý je pre vás dôležitý a ktorý môžete použiť na rozprávanie príbehu o vašej kultúre a prostredí, z ktorého pochádzate.

Vezmite prosím na vedomie, že týchto predmetov sa budú dotýkať ostatní, neprinášajte nič, čo je príliš drahé alebo by sa mohlo ľahko zlomiť.

Položte všetky predmety na určený stôl.

Používajte lepiace štítky a požiadajte každého učiaceho sa, aby označil svoj objekt. Pridajte na štítok názov objektu a meno jeho majiteľa a prilepte vedľa objektu.

Požiadajte všetkých, aby sa pozreli na stôl a preskúmali niekoľko predmetov, ktoré sa im obzvlášť páčia. Aké sú zmyslové vlastnosti predmetu - je drsný, hladký, mäkký, tvrdý, vonia.....

Zhrnutie a hodnotenie kroku č. 1.

Ktoré predmety sa vám obzvlášť páčili?

Čím to bolo, že vás upútali?

Krok 2: Ukáž a pomenuj (trvanie 20 min)

Každý položí svoje predmety na stôl a zväži nasledujúce senzorické vlastnosti: cit, čuch, chuť, zvuk, vzhľad (robíme to preto, lebo chceme, aby sa učiaci sa pri vykonávaní tohto rozprávačského cvičenia zapojili všetkými zmyslami a aby bol ich príbeh bohatší, viac evokujúci a zmysluplnejší pre ľudí s rôznymi zmyslovými schopnosťami).

Potom vyzvite učiacich sa, aby predstavili svoje objekty - môžu si ich zobrať alebo na ne ukázať - a vysvetliť, odkiaľ pochádzajú a aký je ich význam / príbeh / emócia

Keby sa objekt nachádzal na prednej strane rozprávkovej knižky - aký by bol jeho názov? Inými slovami, pomenujte objekt. Budte kreatívni pri názve svojho príbehu tak, aby ľudia chceli počuť / zistiť váš príbeh.

Zhrnutie a hodnotenie

Ako ste sa cítili, že ste zdieľali svoj objekt so zvyškom triedy?

Čo ste si mysleli, keď iní ľudia zdieľali svoje objekty?

Ste zvedaví na príbehy za týmito objektmi?

Na ktorý si najviac zvedavý?

Krok 3: Vytváranie Tvojho príbehu (2x 30 minút)

- **Časť 1**

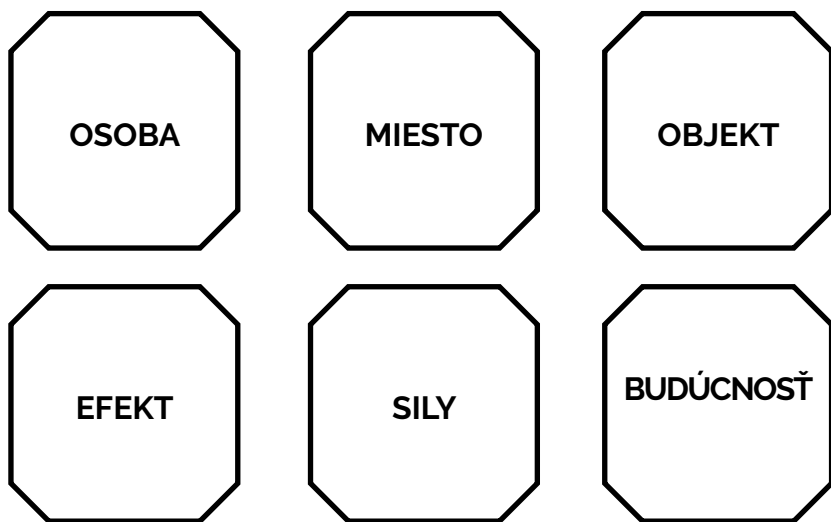
Vytvorte zmiešané páry.

Požiadajte učiacich sa, aby sa medzi sebou rozhodli, kto bude rozprávať ich príbeh ako prvý a aby zvážili podrobnosti, farby, vône, textúry atď., aby tak obohatili ich príbehy.

Požiadajte učiacich sa, aby použili navrhnutú štruktúru, ktorá by im pomohla rozprávať príbeh, ktorý má dejovú líniu, zmysluplný a logický.

Úlohou poslucháča a poslucháčiek je pracovať so svojím partnerom alebo partnerkou a pomáhať si pri oživovaní svojich príbehov. Môžu spolupracovať s nasledujúcou sadou pomôcok, ktoré pomôžu procesu rozprávania.

Pri tom si môžu zvoliť, že si urobia poznámky pod šiestimi nadpismi. Poznámky je možné vizualizovať pomocou scenára / deja. Pri používaní týchto bodov tiež premýšľajte a hovorte o pocitoch.

1. **Osoba alebo ľudia** - Kto je osoba na samom začiatku príbehu, napr. moja stará mama, ktorá ako prvá našla, kúpila tento objekt. Aké zmyslové schopnosti sa spájajú s touto osobou? Napr. bola láskavá a srdečná osoba, ktorá nosila špeciálny parfum.
2. **Miesto** - kde sa tento objekt prvýkrát objavil, napr. na miestnom trhu, na ktorom moja stará mama prvýkrát natrafila na tento predmet. Aké to bolo miesto? Zvuky, vône, spomienky, textúry, chuť.
3. **Objekt** - vaše prvé stretnutie s objektom. Kde ste sa s tým prvýkrát stretli vy? Napr. keď babka zomrela, bol mi podarovaný. Aké boli vaše prvé dojmy? Napr. zvuk, vôňa, textúra, vzhľad, chuť.
4. **Efekt** - pred a po? Ako pre vás predmet zmenil alebo zmení veci? Existuje „pred a po“, o ktorých môžete hovoriť? Umiestnite svoj objekt na časovú os vo svojom príbehu a popíšte jeho vplyv - pocity, dopad, význam.

5. **Sily** - opíšte sily tohto objektu: Čo pre vás predstavuje, pokiaľ ide o spomienky, emócie, silné stránky?
6. **Budúcnosť** - aká je budúcnosť tohto objektu, budú existovať nové príbehy, ktoré by sa mohli použiť na ich rozprávanie? Môžete predvídať zvuky, textúry, vône a chute, ktoré by mohli byť zapojené?

Tvorca/tvorkyňa príbehu by sa mal/mala uistiť, že s každým rámcom príbehu zohľadňuje možnosti zmyslového rozprávania.

- **Časť 2**

Učiaci sa si vymenia úlohy a urobia to znova.

Zhrnutie a hodnotenie

Diskutujte s učiacimi sa, aký to bol pocit, keď sa podelili o svoj príbeh so svojimi spolužiakmi a spolužiačkami?

- Aký to bol pocit počúvať a pomáhať im zdieľať ich príbeh?
- Aký to bol pocit, zaznamenať to na príbehovú os?

Kto som / sú ja?

Ruky mojej identity

Téma: Rozprávanie osobných príbehov/ Identita a kultúra

Úroveň: jednoduchá aktivita

Trvanie: 30 minút

Veľkosť skupiny: 8 – 25 učiacich sa

Zameranie aktivity: Objavovanie v rámci skupiny, ktoré aspekty identity majú ľudia spoločné a ktoré sú jedinečné. Táto aktivita zahŕňa spoluprácu skupiny, brainstorming, kreslenie a skupinovú diskusiu s cieľom podeliť sa o vnútorné vnímanie vlastnej identity bez ohľadu na vonkajšie nálepky a externé priradenie do hlavného prúdu alebo marginalizovaných skupín.

Ciele:

- Zvýšiť porozumenie pojmu identita a rozšíriť sebauvedomenie.
- Rozvíjať komunikačné schopnosti
- Podporovať solidaritu a rešpekt
- Výchova k ľudským právam

Pomôcky: Farebné perá a fixky, pokiaľ je to možné, pre každého účastníka iná farba. Dost' papiera na jeden list na osobu. Flipchartový papier a fixky.

Inštrukcie:

1. Na zahriatie dajte učiacich sa do dvojíc (zhodou okolností nenechajte tých, ktorí vždy sedia spolu, aby spolupracovali). Požiadajte ich, aby predstierali, že sú cudzinci a cudzinky a aby sa navzájom predstavili.

2. Požiadajte učiacich sa , aby zvážili, čo je zaujímavé alebo dôležité vedieť o niekom inom, keď sa stretnete prvýkrát a urobte brainstorming so všeobecnými kategóriami informácií. Nechajte učiacich vymenovať jednotlivé kategórie. (Napríklad meno, vek, pohlavie, národnosť, rodinná rola, náboženstvo, vek, pohlavie, etnická príslušnosť, zamestnanie / štúdium, vkus v hudbe, koničky, šport, všeobecné záľuby a ďalšie.)
3. Vysvetlite, že budú zisťovať, koľko má každý z nich spoločné s ostatnými v skupine. Rozdajte papier a perá a vysvetlite, že prvým krokom je, že každý z nich na papier obkreslí svoju ruku.
4. Vyzvite učiacich sa, aby zdvihli papier so svojou rukou pred seba a zakryli si ňou tvár. Povedzte im, že tieto obrisy rúk demonštrujú, že sme si všetci rovní a všetky rovné. Zdôraznite, že keď nie je vidieť naše tváre, len obrisy našich rúk, tak nevieme určiť, aké má osoba za rukou:

pohlavie, vek, farbu pleti, migračné pozadie, etnicitu, sexuálnu orientáciu, postihnutie a náboženské vyznanie.

Doplňte, že naša spoločnosť dáva ľuďom nálepky, ktoré vedú k privilégiám a k znevýhodňovaniu. Ešte raz zdôraznite, že by žiadna z týchto spomenutých vlastností nemala viesť k porušovaniu ľudských práv a k znevýhodňovaniu.

5. Rovnosť neznamená rovnakosť – a tak vyzvite učiacich sa, aby sami určili, kto sú a napísali do každého prsta jednu svoju charakteristickú črtu. Môže ich byť 5, ak sa rozhodnú vyplniť všetky voľné políčka (prsty).
6. Povedzte učiacim sa, aby teraz išli okolo triedy a porovnali svoje ruky. Keď nájdú niekoho iného, s kým zdieľajú rovnakú osobnostnú vlastnosť, mali by jej vedľa prsta napísať meno. (Napríklad ak majú Ján a Peter v jednom z prstov

napísané „rapper“, mali by si navzájom napísať meno pozdĺž tohto prsta). Nechajte na to 15 minút.

7. Teraz sa vráťte do veľkej skupiny a požiadajte učiacich sa, aby hovorili o tom, čo napísali o sebe a zistili o druhých. Môžete sa opýtať:

- Ktoré aspekty identity majú ľudia spoločné a ktoré sú jedinečné?
- Akí podobní a rozdielni sú ľudia v skupine?
- Majú ľudia navzájom viac spoločného, ako rozdielneho?

6. Na záver urobte skupinový brainstorming o aspektoch identity, ktoré si ľudia vyberú, a o tých, s ktorými sa narodila. Tieto si zapíšte do flipchartu do dvoch stĺpcov.

Zhrnutie a hodnotenie:

Teraz pokračujte diskusiou o tom, čo ľudia zistili o sebe, o sebe navzájom a o dôsledkoch na ľudské práva.

- Čo sa ľudia dozvedeli o sebe? Bolo ťažké rozhodnúť, ktoré z desiatich najvýznamnejších aspektov ich identity sú?
- Boli ľudia prekvapení výsledkami porovnávania prstov? Mali spoločné viac / menej, ako čakali?
- Ako učiaci sa vnímali rozmanitosť v skupine? Cítili, že to robí skupinu zaujímavejšou alebo to sťažuje vzájomnú spoluprácu?
- Boli nejaké aspekty identity iných ľudí, pri ktorých mali účastníci silnú vôľu reagovať a povedať: „Nie si?“ Napríklad nie si futbalovým fanúšikom, ani fanúšikom techno hudby, ani milovníkom psov, ani kresťanom...?

- Ako sa vyvíja identita? Ktoré aspekty sú sociálnymi konštruktmi a ktoré sú vrodené a fixné?
- Ktoré aspekty sú najmä v súvislosti s rodovými otázkami sociálnymi konštruktmi a ktoré sú vrodené a pevné?
- Napísali účastníci „žena“ alebo „muž“? Čo si ľudia spájajú so slovami „žena“ a „muž“? Sú asociácie rovnaké pre obe pohlavia, pre všetkých mužov a všetky ženy?
- Nakoľko sú ľudia posudzovaní podľa ich individuálnej identity a koľko podľa skupiny, do ktorej patria?
- Do akej miery si ľudia môžu slobodne zvoliť svoju vlastnú identitu? Čo z toho vyplýva pre nich a ich spoločnosť, najmä pre ľudské práva rovnosti a rešpektu?

Nápady na ďalšiu aktivitu

Pripichnite všetky ruky na stenu a spájajte navzájom podobnosti kreslením čiar. Diskutujte o sieti, ktorú skupina vytvorila.

Cvičenie je možné podporiť digitálnymi pomôckami. Napríklad fotografie rúk môžu byť pripnuté na virtuálnu nástenku padlet.com. Jednotlivé vlastnosti môžu byť zozbierané do slovného oblaku pomocou answergarden.ch, mentimeter.com alebo slido.com.

Odporúčame cvičenie zakončiť univerzálnou aktivitou „**Rozprávaj-počúvaj-prerozprávaj-porozumej**“ (viď nižšie)

Ked' raz budem starý

Téma: rozprávanie osobných príbehov na tému svetonázor a rodina

Úroveň: pokročilá úroveň

Vek: univerzálny

Trvanie: 2 x 45 minút

Veľkosť skupiny: 4 - 30 učiacich sa

Aktivita: Individuálna a skupinová aktivita, kde učiaci sa premýšľajú o tom, čo považujú v živote za dôležité a predstavujú si samých seba ako starých ľudí.

Cieľ aktivity: Myslieť na to, čo učiaci sa považujú v živote za dôležité. Dozvedieť sa, čo ostatní považujú v živote za dôležité, podpora kritického myslenia.

Inštrukcie:

1. Učiteľ uvedie, že začiatok aktivity je individuálny a každý by mal pracovať sám tým, že si niečo predstaví. Každý by mal byť ticho a nájsť si v triede pekné miesto, ideálne mať potom zatvorené oči.

2. Keď sú všetci pripravení, učiteľ im povie:

„Pomysli si na jednu z najstarších osôb, ktoré poznáš. Môže to byť vaša babička alebo dedko, jeden z vašich prastarých rodičov, niektorí z vašich susedov alebo ktokoľvek iný.

Popremýšľajte, čo viete o živote tejto osoby.“

(chvíľa ticha)

„Teraz si predstavte, že vy sami budete mať jedného dňa toľko rokov a budete mať veľa rokov svojho života za sebou.“
(chvíľa ticha)

„Predstavte si, čo bude pre vás v tomto veku dôležité. Komu by ste chceli venovať svoj čas. Aké činnosti by ste chceli robiť? Čo by malo byť podobné starším, ktorých poznáte? Čo by malo byť iné? Čo by ste chceli dosiahnuť?“
(chvíľa ticha)

3. Učiteľ (ka) dáva učiacim sa dostatok času na to, aby sa ponorili do svojej fantázie. Potom on/ona žiada, aby učiaci sa napísali alebo nakreslili svoje myšlienky.
4. Po vykonaní individuálnej aktivity zdieľajú svoje myšlienky v malých skupinách.

Zhrnutie a hodnotenie

Učiteľ pomáha debate o tom, čo je podľa učiacich sa v živote dôležité. Pre niektorých môže byť staroba spojená s ich náboženstvom a s vierou v posmrtný život. Pre ostatných to môže byť niečo iné. Ale za všetkých to ilustruje naše životné hodnoty. Pretože spätný náhľad na náš život, svet a na naše hodnoty, je dôležitou súčasťou nášho pohľadu na svet.

Pokračovanie

Aplikujte aktivitu **Rozprávaj-počúvaj-prerozprávaj-porozumej**. Dajte učiacim sa priestor rozprávať o rodinných hodnotách, ktoré sú pre nich dôležité a ktoré si chcú uchovať.

Rozprávaj - Počúvaj - Prerozprávaj - Porozumej

Téma : rozprávanie osobných príbehov, ľubovoľná téma

Úroveň zložitosti: jednoduchá univerzálna aktivita

Aktivita: vhodná pre všetky schopnosti a vekové kategórie, rozprávanie môže byť podporené obrázkami, animáciou, videom alebo inými multimédiami

Trvanie: 45 minút

Veľkosť skupiny: veľká skupina rozdelená do skupín po 4 až 5 učiacich sa

Zameranie aktivity: rozprávanie vlastného príbehu, počúvanie príbehov iných, reflektovanie a prerozprávanie príbehov iných

Ciele aktivity:

- umožniť učiacim sa zdieľať svoje príbehy
- zdokonalenie posluchovéch schopností
- rozvoj vzájomného rešpektu a porozumenia

Pomôcky:

- karty rolí: rozprávač, komunikačný partner, poslucháč
- karty s otázkami pre počúvajúcich

Inštrukcie:

Rozdeľte učiacich sa do skupín po 4 až 5 študentov. Táto aktivita nadväzuje na všetky témy rozprávania osobných príbehov, týkajúcich sa rodiny a priateľov, záujmov či vzorov, ktoré ste

s učiacimi sa robili v rámci aplikácie materiálov MYS. Pomenujte ešte raz konkrétnu vybranú tému, napríklad „rodina“.

Poskytnite skupinám sadu „kariet rolí“ a vysvetlite každú rolu pred začiatkom aktivity.

Priradte každému učiacemu sa jednu rolu:

Jeden **rozprávač**, jeden **komunikačný partner** a dvaja (alebo viac) **poslucháčov**. Skontrolujte, či má každý učitelia sa svoju úlohu.

Rozprávač - rozpráva svoj príbeh na zadanú tému na základe predošlých aktivít

Poslucháč - požiadajte poslucháčov, aby pri počúvaní rozprávača používali empatický štýl počúvania:

„Empatické počúvanie“

- Počúvaš, vnímaš a cítiš - dbaj na pocity rozprávača.
- Predstavuješ si, že zažíváš veci, o ktorých rozprávač hovorí.
- Nemyslíš na seba a neporovnávaš vypočutý príbeh s tvojím ani s inými príbehmi, ktoré poznáš.

Komunikačný partner - pre rozprávača môže byť ťažké voľne hovoriť o svojom príbehu. Úlohou komunikačných partnerov je podpora rozprávača pri rozprávaní jeho príbehu. Aj keď poskytujeme niekoľko univerzálnych otázok (viď nižšie), komunikačný partner by mal konať skôr spontánne a zasiahnuť, iba ak je to potrebné.

Komunikační partneri nie sú anketári. Jednoducho podporujú tok daného príbehu. Ak je to potrebné, kladú otvorené otázky alebo povzbudzujú rozprávača, aby pokračoval. Otvorené otázky sú otázky, ktoré si vyžadujú odpoveď viac ako jedným slo-

vom, napr. „Ako si sa cítil?“ Na otvorené otázky sa neodpovedá „áno“ alebo „nie“.

Príklady univerzálnych otázok týkajúcich sa akejkoľvek témy pri rozprávaní príbehov:

- Ako sa chceš podeliť o svoj príbeh - slovami, obrázkami a/alebo iným médiom?
- Akú tému by si si vybral?
- Existuje objekt, ktorý Ti pomôže rozprávať a ktorý by si chcel použiť?
- Ktorí ľudia sú v Tvojom príbehu?
- Kde sa Tvoj príbeh odohráva?
- Aké pocity si zažíval v Tvojom príbehu?
- Ktorý moment, ktorá časť príbehu je pre Teba najdôležitejšia?

Dajte rozprávačovi 5-10 minút na rozprávanie príbehu pre poslucháčov. Buďte strážcom času.

Po prvom kole rozprávania požiadajte poslucháčov, aby pre-rozprávali to, čo počuli, jeden po druhom a navzájom sa dopĺňali. Každý poslucháč povie jednu informáciu, ktorú si pamätá. Prerозprávajú príbeh zo svojej perspektívy. Potom, čo ich pre-rozprávajú, dostane rozprávač príležitosť poukázať na 1-2 veci z reflexie, čo dáva nový alebo prekvapivý pohľad na jeho vlastný príbeh - čarovný okamih! Venujte skupine 5-10 minút na túto úvahu.

Zhrnutie a hodnotenie

Potom, čo mali všetci učiaci sa možnosť povedať svoj príbeh, usadte celú triedu do kruhu a položte niekoľko otázok, aby ste

sa zamysleli nad skúsenosťami zo zdieľania, počúvania a prerozprávania príbehov. Nižšie je uvedený zoznam niektorých otázok, ktoré by ste mohli chcieť počas zhrnutia použiť:

- Aký to bol pocit hrať rôzne role?
- Ktorá z nich bol najnáročnejšia?
- Boli otázky, ktoré Ti dával komunikačný partner užitočné, keď si rozprával svoj príbeh?
- Ako si sa cítil ako poslucháč? Aké to bolo vcítiť sa do kože ostatných?
- Rozumeli poslucháči tomu, čo hovoríš?
- Aký bol Tvoj „magický okamih“?
- Dozvedeli ste sa viac o členoch vašej skupiny? Rozumieš im teraz lepšie?

Návrhy na ďalšie kroky

Toto cvičenie dáva učiacim sa základ na to, aby mohli naďalej pracovať na aktivitách aj v online priestore. Môžu si zvoliť médiá, ktoré radi použijú na zdokumentovanie príbehov, ktoré povedali, vypočuli si, či prerozprávali. Môžu vytvoriť film, elektronickú knihu, obrázkovú online knihu, zachytiť rozhovor písomnou formou, napísať príbeh, vytvoriť stop motion video a oveľa viac. Dôležitá je práca v kolektive a spoločná tvorba a spracovanie príbehov skupiny do rôznych formátov.

Možnosti adaptácie

Namiesto jedného, môžu byť aj dvaja komunikační partneri. Takto môžu ešte lepšie podporiť rozprávača príbehov. Takže ak je skupina väčšia ako 4, môžete rozdeliť úlohy: 1 rozprávač, 2 komunikační partneri a 2 alebo viac poslucháčov. Je dôležité, aby každý učiaci sa mal možnosť byť rozprávačom a poslucháčom.

Skupina môže toto cvičenie absolvovať aj bez komunikačného partnera. Ak chce rozprávač rozprávať slobodne, bez odpovedania na otázky, všetci ostatní sú poslucháči.

Rozprávač príbehov môže rozprávať svoje príbehy pomocou obrázkov. Pre niektorých žiakov môže byť náročné používať iba hovorené slová. Môžu tiež hrať alebo „rozprávať“ svoj príbeh bez slov, používať reč tela alebo používať digitálne nástroje na rozprávanie príbehu. Skúste zahrnúť formy komunikácie tak, aby sa na cvičení mohli rovnocenne zúčastniť všetci učiaci sa.

Na podporu rozprávania príbehov použité materiály (maľby, fotografie, koláže, objekty...), ktoré ste pripravili počas predchádzajúcich cvičení.

Osobné príbehy vyrozprávané počas aktivít MYS, je možné dokumentovať v multimediálnej forme. Použiť môžete programy a aplikácie ako sú Padlet, AnswerGarden, Stop Motion či eBook Creator. O ich používaní a o ďalších cvičeniach a aktivitách pre vaše triedy sa dozviete v našej online MYS-Toolbox (skrínke nástrojov), ktorá je ľahko prístupná a ľahko použiteľná verejná webová strán-

ka. Časť „Multimedia Kit“ je spracovaný univerzálnou formou.

Prístup na ňu má ktokoľvek na tejto adrese:

<https://wiki.rixwiki.org/mys/home>

Ak učiaci sa uvažujú o vytvorení a zverejnení svojich príbehov online (napríklad eKniha, eFotokniha, Video) a ich zdieľaní na internete, oboznámte ich s nasledujúcimi pravidlami:

E-SAFETY

Uvažuj e-bezpečne

Chrán svoju identitu - nezdieľaj svoje osobné údaje, telefón, celé meno či adresu...

RESPECT

Uvažuj s rešpektom

Nezdieľaj veci v твоjich príbehoch, ktoré ľudí urazia, zosmiešnia alebo ich rania

CONSENT

Mysli na súhlas

Nikdy nezdieľaj fotografie iných ľudí bez ich súhlasu. Vždy požiadaj o povolenie - ak používaš fotografie, texty alebo videá iných ľudí, musíte mať ich povolenie.

Materiál je súčasťou voľno-prístupnej zbierky aktivít a multimediálnych pomôcok MYS-Toolbox, vytvorených v rámci projektu Erasmus+ "Me and Your Stories" na webovej stránke: <https://rixwiki.org/mys/home>

Koordinujúci partner:

atempo Graz/Rakúsko

www.atempo.at/mys

Kontakt: eveline.wiesenhofer@atempo.at

604616 - EPP-1-2018-1-AT-EPPKA3-IPI-SOC-IN

Autorky:

STANISLAVA SCHENCK: Filozofia projektu Me and Your Stories, MYS-Storytelling, Umenie počúvania, Aktivita: Rozprávaj-Počúvaj-Prerozprávaj-Prozumej, Kto som / sme ja?; inclusion.org Berlin/Nemecko

ADINA TATU: Umenie rozprávania príbehov, Manažement pozitívnej atmosféry v triede; Centrum Vzdelávania Učiteľov – Casa Corpului Didactic Bukurest/ Rumunsko

TINA GAŽOVIČOVÁ: Aktivita: Kto som / sme ja?, Keď raz budem starý; CVEK/Slovensko

GOSIA KWIATKOWSKA: Rozprávanie osobných príbehov cez objekt; Internet Safety Rules; RIX Research and Media University East London / Veľká Británia

Použité zdroje:

COMPASS, The Manual On Human Rights Education of the European Council

LEVELS OF LISTENING/C. OTTO SCHARMER: "Theory U- Leading from the Future as It Emerges", 2016 ; Collective Story Harvesting/www.artofhosting.org

MARGRET RASFELD, STEFAN BREIDENBACH: "Školy v pohybe - ako pripraviť dnešné deti na svet zajtrajška", Vydavateľstvo Živica 2019

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

